

ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ В УМОВАХ ДИНАМІЧНОГО РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Adult Education Under the Conditions of the Dynamic
Development of Information Society

Андрющенко Тетяна⁵⁰

КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних
працівників Черкаської обласної ради»
м. Черкаси, Україна

ORCID: [0000-0002-9881-5018](https://orcid.org/0000-0002-9881-5018)

E-mail: antatko@ukr.net

РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ВИКЛИК СУЧАСНОСТІ

Окреслено актуальність застосування інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ) в освітньому процесі закладів дошкільної освіти (далі – ЗДО). Обґрунтовано необхідність оволодіння фахівцями дошкільної освіти сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями (далі – ІКТ). Визначено організаційно-педагогічні умови розвитку цифрової компетентності педагогів ЗДО. Представлено опис педагогічного експерименту, який здійснювався у 4 етапи: констатувальний, підготовчий, формувальний та контрольний. Доведено ефективність застосування окреслених організаційно-педагогічних умов формування цифрової компетентності у педагогів ЗДО.

Ключові слова: дошкільна освіта, інформаційно-комунікаційні технології, цифрова компетентність.

Development of Digital Competence in Specialists of Preschool Education as a Challenge of Modernity. The article outlines the topicality of informative-communicative technologies (ICT) use in the educational process of Institutions of Preschool Education (IPE). The grounds for the necessity of obtaining modern ICT by the specialists of preschool education are given. Organizational-pedagogical conditions for the development of digital competence among teachers in IPE are determined. The article presents the description of a pedagogical experiment, which was conducted in 4 stages: ascertaining, preparatory, formative and control. The effectiveness of the use of mentioned organizational-pedagogical conditions for the formation of Digital Competence among teachers in IPE are proved.

Keywords: Preschool Education, Informative-Communicative Technologies, Digital Competence.

Вступ. На сучасному етапі розвитку освіти потужним засобом навчання, виховання та розвитку молодого покоління є ІКТ. Їх використання стає інструментом забезпечення ефективності української системи освіти і забезпечує можливість педагогам вирішувати методичні завдання на якісно вищому рівні. Тому актуалізується необхідність наскрізного застосування ІКТ

⁵⁰©Андрющенко Тетяна (Andriushchenko Tetiana)

в освітньому процесі та управлінні закладами освіти. Про це зазначено в освітніх нормативних документах [1; 2]. У повній мірі окреслене стосується і дошкільної освіти. Відповідно загострюється потреба в оволодінні вихователями ЗДО сучасними ІКТ та їх ефективному застосуванні в освітньому процесі. Викликом часу стає розвиток у фахівців дошкільної освіти цифрової компетентності.

Метою статті є висвітлення результатів дослідження організаційно-педагогічних умов розвитку цифрової компетентності у фахівців дошкільної освіти.

Методи і підходи. Дослідно-експериментальна роботи, яка проводилась впродовж 2021–2022 рр., із залученням педагогічних працівників 8 закладів дошкільної освіти м. Черкаси та м. Умань Черкаської області (всього 32 особи), які здійснювали освіту дітей старшого дошкільного віку, спрямовувалась на дослідження організаційно-педагогічних умов розвитку цифрової компетентності у фахівців дошкільної освіти. На етапі теоретичного осмислення досліджуваної проблеми застосовувались методи аналізу науково-педагогічної літератури, систематизації й узагальнення теоретичних даних, контент-аналіз нормативно-правових документів та чинних освітніх програм дошкільної освіти. У ході дослідження також використано методи педагогічної діагностики та методи математичної статистики для кількісного та якісного аналізу одержаних результатів. Основним методом дослідження було обрано педагогічний експеримент, який здійснювався у 4 етапи: констатувальний, підготовчий, формувальний та контрольний.

Основні результати. На констатувальному етапі експерименту було визначено організаційно-педагогічні умови формування цифрової компетентності фахівців дошкільної освіти, а саме: управління процесом використання ІКТ у діяльності ЗДО; підготовка педагогів до використання ІКТ у професійній діяльності; використання ІКТ в організації освіти дітей старшого дошкільного віку. На цьому ж етапі експерименту було здійснено констатувальну діагностику стану готовності педагогічних працівників ЗДО до використання ІКТ у професійній діяльності. На нашу думку, він залежить від рівня сформованості їхньої цифрової компетентності. Діагностику цифрової компетентності педагогів здійснено за критеріями: когнітивним, мотиваційним, практичним. Загалом, діагностичні дані засвідчили високий рівень цифрової компетентності у 4,6 % педагогічних працівників ЗДО; достатній рівень – у 36,8 % осіб та недостатній рівень виявлено у 58,6 % педагогів. З урахуванням результатів діагностики на підготовчому етапі експерименту було визначено зміст та здійснено стратегічне планування процесу використання ІКТ у діяльності ЗДО. В усіх закладах-учасниках експерименту було заплановано створення матеріально-технічних умов для ефективного використання ІКТ у

різних сферах діяльності ЗДО; пошук необхідних для якісної дошкільної освіти педагогічних програмних засобів та інших цифрових освітніх ресурсів; підготовка педагогічних працівників до використання ІКТ в організації дошкільної освіти та у власному професійному розвитку. З метою розвитку цифрової компетентності педагогів та їхньої підготовки до використання ІКТ у професійній діяльності в експериментальних ЗДО було організовано проведення семінарів-практикумів, тренінгів та вебінарів на відповідні теми. Для професійного саморозвитку педагогам експериментальних ЗДО було рекомендовано використовувати цифрові ресурси Електронної бібліотеки Черкаського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, зокрема розділу «Сучасна методика дошкільної освіти» та долучитись до роботи Педагогічного Інтернет-клубу «Дивограй дошкільної педагогіки», розміщеного на Черкаському освітянському порталі.

Відповідно до мети формувального етапу педагогічного експерименту, здійснено впровадження створеного педагогами банку електронних ресурсів для освіти дітей старшого дошкільного віку. Вихователі використовували ІКТ для реалізації завдань освітніх ліній базового компоненту дошкільної освіти і формування у дітей відповідних компетентностей, а саме: особистісно-оцінної, соціально-комунікативної, природничо-екологічної, художньо-продуктивної, математичної та комунікативної. Проведена таким чином робота підтвердила, що використання ІКТ у якості дидактичних засобів сприяє підвищенню мотивації дошкільників до навчання, розвитку творчих здібностей дітей, а також є важливою складовою розвитку цифрової компетентності вихователів.

Завданням контрольного етапу педагогічного експерименту було встановлено: здійснення контрольного діагностування рівня сформованості цифрової компетентності педагогів ЗДО та ступеню їхньої готовності до використання ІКТ у професійній діяльності; порівняння результатів констатувального і контрольного діагностування. Результати контрольного діагностування цифрової компетентності педагогічних працівників експериментальних ЗДО засвідчують зростання високого рівня її сформованості: з 4,6 % (на констатувальному етапі експерименту) до 27,3 % (на контрольному етапі експерименту). Виявлено також значне зростання кількості педагогів, які продемонстрували достатній рівень цифрової компетентності: з 36,8 % до 61,9 %. Позитивним є факт зменшення кількості педагогів із недостатнім рівнем цифрової компетентності: з 58,6 % на констатувальному етапі – до 10,8 % на контрольному етапі експерименту.

Висновки. Результати завершеного дослідження дають підстави констатувати, що розвиток цифрової компетентності у фахівців дошкільної

освіти забезпечується їхньою цілеспрямованою підготовкою до використання ІКТ у професійній діяльності у різних формах навчання, організованих із залученням різноманітних цифрових сервісів, зокрема у процесі використання ІКТ в організації освіти дітей старшого дошкільного віку.

Список використаних джерел

1. Верховна Рада України. (2017, верес. 05). Закон № 2145-VIII, Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 15.05.23).
2. Колегія МОН України (2016, жовт. 27). Концепція «Нова українська школа» URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola> (дата звернення: 15.05.23).

Васильєва Марина⁵¹

Українська інженерно-педагогічна академія
м. Харків, Україна

ORCID: [0000-0002-2765-1220](https://orcid.org/0000-0002-2765-1220)

E-mail: vasylieva.maryna@uipa.edu.ua

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОНЛАЙН-ОСВІТИ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

Представлено сучасні погляди на освіту упродовж життя. Розкрито можливості, які забезпечує така освіта, сучасні тенденції зміни поглядів і пріоритетів у її реалізації. Окреслено переваги онлайн освіти впродовж життя для життєдіяльності і професійної діяльності особистості, окреслено об'єктивні фактори, що виступають перешкодами для її ефективності.

Ключові слова: освіта впродовж життя, організація, онлайн-освіта, тенденції.

***Modern Trends in the Organization of Lifelong Online Education.** The publication presents modern views on lifelong education. It describes the opportunities that such education provides for as well as the modern trends in changing views and priorities in its implementation. The publication presents the advantages of online lifelong education for individual's professional activities, outlines the obstacles to its effectiveness, as well as the problems that such education causes.*

Keywords: Lifelong Education, Organization, Online Education, Trends.

Вступ. Коли йдеться про освіту впродовж життя, то найчастіше причиною запровадження такої освіти визначається швидке нарощування інформації, яка застаріває і зумовлює потребу опанувати нову, потрібну для життєдіяльності. Відповідно метою забезпечення навчання особистості упродовж життя є пошук шляхів, вироблення змісту, обрання або створення нових методів, засобів, технологій, які б відповідали конкретним запитам. Оскільки є запит з боку суспільства і держави на фахівця з відповідним набором компетентностей для виконання професійних функцій у певній галузі виробництва, є необхідність у процесі цілеспрямованого забезпечення особистості відповідним рівнем цих здатностей. Дещо поза увагою залишається зміна позицій самої людини стосовно такого навчання, формування в неї внутрішньої потреби долучатися до

⁵¹©Васильєва Марина (Vasylieva Maryna)